ASSOCIACIÓ CATALANA D'INTEGRACIÓ I DESENVOLUPAMENT HUMÀ - ACIDH

Àmbit geogràfic: Autonòmic
Seu Social: Barcelona
Forma jurídica: Associació

- **160 persones treballadores**
- **10 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social**
- **31 persones voluntàries**
- **391 persones sòcies**

NOMBRE ACTUAL DE PERSONES ATESES EN ELS SERVEIS A LES PERSONES:

- **961 a serveis a persones dependents o amb discapacitat**

www.acidh.org

Breu història de l'organització

L'acidH (Associació Catalana d'Integració i Desenvolupament Humà) neix l'any 1997 a Barcelona amb la missió de donar una resposta integral i transversal a les necessitats de les persones amb Funcionament Intel·lectual Límit (FIL) i Discapacitat Intel·lectual Lleu (DIL). Des dels seus inicis, l'entitat ha estat pionera en la visibilització d'aquest col·lectiu, sovint "invisible" per al sistema, desenvolupant una xarxa de serveis que abasta des de l'atenció psicològica i l'educació fins a la inserció laboral i l'habitatge. Amb més de 25 anys de trajectòria, l'acidH s'ha consolidat com un referent tècnic i social a Catalunya, participant activament en xarxes com DINCAT, ECAS i la Xarxa d'Inserció Laboral (XIB), i defensant sempre un model d'inclusió basat en la ciutadania plena i el suport en l'entorn ordinari. El seu compromís amb la Vila de Gràcia ha estat constant, teixint aliances amb el teixit associatiu local per generar espais de convivència on la diversitat sigui un valor compartit i no una barrera.

Missió

La missió de l'acidH és millorar la qualitat de vida de les persones amb Funcionament Intel·lectual Límit (FIL) i Discapacitat Intel·lectual Lleu (DIL), proporcionant-los els suports necessaris en totes les etapes de la seva vida per tal que puguin exercir la seva ciutadania de forma plena i autònoma. Treballem per una societat justa, igualitària i cohesionada on la diversitat intel·lectual sigui reconeguda i integrada en tots els àmbits (laboral, formatiu, social i personal), fomentant el benestar emocional i l'empoderament de les persones ateses i les seves famílies.

Descripció de l'activitat

L'acidH desplega una cartera de serveis especialitzats que ofereixen una atenció 360º al col·lectiu FIL i DIL. Això inclou un Servei d'Inserció Laboral (SIL) que gestiona itineraris personalitzats i treball amb suport en el mercat ordinari; un Centre Especial de Treball (CET) per a la creació d'ocupació protegida amb visió de trànsit; i l'Escola Vida Montserrat, centre d'educació especial i formació professional adaptada. Així mateix, l'entitat compta amb serveis de suport a l'habitatge (llars-residència i pisos amb suport) i una àmplia oferta d'oci i voluntariat. Totes aquestes activitats es basen en metodologies de Planificació Centrada en la Persona (PCP) per garantir que cada individu sigui el protagonista del seu propi projecte vital.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

EL NOSTRE FIL: EL BAR COMUNITARI COM A MOTOR DE TRANSFORMACIÓ SOCIAL I INCLUSIÓ A LA VILA DE GRÀCIA

Breu descripció

"El Nostre FIL" és una iniciativa de transformació social i economia inclusiva fruit de l'aliança estratègica entre l'acidH i els Lluïsos de Gràcia. El projecte consisteix en la gestió professional del bar-cafeteria d'aquesta entitat centenària per part de sis joves amb Funcionament Intel·lectual Límit (FIL). La iniciativa transforma un servei de restauració convencional en un node d'impacte social i dinamització del territori. L'objectiu és generar un espai de convivència on la diversitat es visibilitzi de forma quotidiana, provocant un canvi positiu en l'entorn de proximitat i trencant els estigmes socials. Mitjançant un model de Treball amb Suport, s'ofereix una solució laboral digna a un col·lectiu amb alta vulnerabilitat, integrant-lo plenament en la vida associativa del barri i convertint els treballadors en ciutadans de ple dret en el seu propi entorn ordinari. El bar és un exemple de coproducció de la inclusió on el veïnatge i els socis esdevenen agents actius de suport.

Aportació de valor de la iniciativa

L'aportació de valor rau en transformar la restauració en una eina de transformació social comunitària. El projecte aplica un rigor metodològic d'alt nivell (Treball amb Suport, PCP i TEACCH) per permetre que persones amb multivulnerabilitat (FIL, Salut Mental o TEA) ocupin espais de visibilitat en l'entorn ordinari. La gran innovació és la "coproducció de la inclusió": s'activa la Teoria dels Suports Naturals, on els socis de l'entitat i el veïnat deixen de ser simples clients per esdevenir agents de suport, eliminant estigmes des de la quotidianitat.

Aquesta intervenció sistèmica genera un retorn social directe al teixit associatiu de Gràcia, demostrant que la col·laboració entre una entitat social (acidH) i una cultural (Lluïsos) és la millor via per a la cohesió territorial i l'exercici de la ciutadania plena del col·lectiu FIL.

Necessitat a la que respon

La iniciativa respon a l'exclusió estructural de les persones amb discapacitat intel·lectual del mercat laboral; a Catalunya la seva taxa d'ocupació és de només el 29% enfront del 73,1% de la resta de la població (Idescat, 2022). Dins d'aquest grup, les persones amb FIL pateixen una "invisibilitat" que les exclou dels suports convencionals. L'equip de treball presenta situacions de multivulnerabilitat: a més del FIL, conviuen amb trastorns de salut mental o TEA, i acumulen trajectòries de fracàs escolar, pors i baixa autoestima. També abordem la interseccionalitat, incloent persones migrants i supervivents de violència masclista per a qui el treball és un espai de seguretat i reparació. El projecte combat la manca d'oportunitats laborals en entorns oberts, inclusius i accessibles, garantint el dret al treball recollit a la Convenció de l'ONU.

Principals objectius assolits

S'ha assolit la professionalització de 6 joves amb FIL/DIL en el sector de la restauració, garantint la seva sostenibilitat laboral mitjançant la metodologia del Treball amb Suport i tutories d'acompanyament emocional. S'ha consolidat el bar dels Lluïsos com un espai de sociabilitat inclusiva de referència a la Vila de Gràcia, on la interacció quotidiana amb el veïnatge ha permès reduir l'estigma associat a la discapacitat. S'ha establert un model d'economia social circular i co-governança territorial entre acidH i el teixit associatiu i comercial del districte. Finalment, s'ha aconseguit visibilitzar les capacitats del col·lectiu FIL a través d'un servei de qualitat i una forta presència mediàtica (vídeo de presentació i aparicions en premsa), reforçant el sentiment de pertinença i l'empoderament de les persones treballadores.

Principals resultats obtinguts

Quantitativament: Manteniment de la contractació estable de 6 joves amb FIL/DIL (100% de retenció); realització d'un mínim de 4 hores setmanals d'acompanyament tècnic per persona; i celebració de reunions semestrals de co-governança estratègica. Qualitativament: Assoliment d'un grau de satisfacció del veïnatge i els socis superior a 4,5 sobre 5, reflectit tant en qüestionaris com en ressenyes positives a Google que valoren la qualitat humana i el servei.

Millora notable de les competències transversals i l'autonomia de la brigada, mesurada a través de Plans de Suport Individualitzat.

Abast de l'experiència

L'experiència impacta directament en la plantilla de 6 treballadors amb multivulnerabilitat, però el seu abast comunitari és molt més ampli: implica els més de 3.000 socis de l'entitat dels Lluïsos de Gràcia i el veïnat del barri. El projecte involucra activament diversos agents socials: l'equip d'inserció laboral d'acidH, la junta directiva dels Lluïsos, mentors de sala professionals i joves emprenedors locals (Magnetics Productions). Territorialment, el bar és un node de la xarxa social de la Vila de Gràcia, interactuant amb seccions de bàsquet, teatre i esplai. A nivell institucional, s'integra en xarxes d'alt nivell (DINCAT, ECAS, XIB), el que permet que el model de co-producció de la inclusió serveixi de referent per a altres ateneus i entitats del tercer sector a tota Catalunya.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 9
Membres equips directius: 2
Ateses: 6
Voluntàries: 1
Altres: 3.000 (Sòcies Lluïsos i Veïnat de la Vila de Gràcia i usuaris del bar.)

Principals factors clau d'èxit

L'aliança institucional i territorial: Ubicar el bar en un espai emblemàtic de Gràcia mitjançant un vincle sòlid amb els Lluïsos permet que el projecte d'acidH es nodreixi d'una xarxa social d'alt valor ja existent. 2) El model dual de suport professional: La convivència a peu de barra dels referents de sala (mentors en l'ofici) amb la figura tècnica d'inserció laboral garanteix que les necessitats d'acompanyament emocional i psicosocial estiguin cobertes sense sacrificar l'excel·lència professional del servei. 3) La visibilitat com a eina pedagògica: El fet de treballar en una barra oberta a la plaça permet que el veïnatge visibilitzi les capacitats del col·lectiu FIL de forma quotidiana, generant una "pedagogia invisible" molt més potent que qualsevol campanya teòrica de sensibilització.

Dificultats i reptes superats

Gestió de l'estrès en perfils de multivulnerabilitat: L'hostaleria té pics de feina que poden generar ansietat; s'ha superat mitjançant la metodologia TEACCH d'estructuració de l'entorn i el suport emocional continuat. 2) Adaptació de l'espai físic: Convertir un local amb història en un entorn laboral accessible i funcional per a joves amb FIL va requerir una planificació detallada de zones de treball predictibles. 3) Transició de l'entorn protegit a l'obert: El pas de la formació tancada a l'exposició pública total va ser un repte d'autoestima per als joves, superat gràcies a la PCP i al suport positiu i acollidor de la comunitat dels Lluïsos. 4) Sostenibilitat en un sector competitiu: Mantenir l'equilibri entre el retorn social i la viabilitat econòmica s'ha assolit mitjançant el model de lloguer preferent i la diversificació de serveis de càtering interns.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

La innovació principal d' "El Nostre FIL" és l'aplicació real de la Teoria dels Suports Naturals en l'economia social: no només es crea ocupació, sinó que es transforma la comunitat (socis i clients) en co-productors de la inclusió. Un altre element diferencial és el focus exclusiu en el col·lectiu FIL, un perfil sovint desatès per les polítiques públiques per la seva "invisibilitat", oferint-li una solució laboral de qualitat en un entorn ordinari. El projecte introdueix la figura del mentoratge dual (tècnic social + expert en l'ofici) que garanteix una inserció sostinguda en el temps. Finalment, destaca el model d'economia social circular on la col·laboració entre una entitat del tercer sector social (acidH) i una entitat cultural de base (Lluïsos) crea un circuit tancat de retorn social on els ingressos es reinverteixen en el benestar emocional del col·lectiu.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat de la iniciativa:

El model d' "El Nostre FIL" és altament replicable en altres organitzacions i territoris degut a la seva estructura modular i la seva metodologia sistematitzada (Treball amb Suport i TEACCH). Un factor clau de transferència és la fórmula de col·laboració institucional entre una entitat social experta en discapacitat i una entitat comunitària "ordinària" (ateneus, centres esportius, casals de barri); aquest model permet reduir costos d'infraestructura i garanteix l'accés a suports naturals. A més, la iniciativa ha estat dissenyada amb un sistema d'indicadors d'avaluació (quantitatius i qualitatius) que facilita el seu seguiment i escalabilitat en altres contextos. La participació de l'acidH en xarxes com DINCAT i ECAS permet compartir aquest coneixement per tal que altres entitats puguin adoptar el "bar inclusiu" com una estratègia de transformació social i cohesió territorial a qualsevol punt de Catalunya.